

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande

Stärkt skydd mot diskriminering i skolan

Diarienummer Ku2018/01543/RS

Sammanfattning

Rättighetscentrum Dalarna (RD) vill sammanfattningsvis lämna följande synpunkter:

- RD tillstyrker förslaget att även Skolinspektionen får talerätt i diskrimineringsärenden
- RD tillstyrker förslaget att Skolinspektionen ska utöva tillsyn avseende aktiva åtgärder
- RD föreslår ett tidsenligt språk i lagtext. Texten kan med fördel skrivas *hen, hon och han* för att inkludera fler könsidentiteter
- RD är positiva till bevarandet av diskrimineringsbestämmelserna i diskrimineringslagen
- RD vill särskilt lyfta att det behövs tydlighet kring samarbetet mellan Diskrimineringsombudsmannen (DO) och Skolinspektionen
- RD saknar ett tydliggörande av vilken roll som antidiskrimineringsbyråerna spelar i förhållande till Skolinspektionen

Ett tidsenligt språk

Pronomenet *hen* kan med fördel användas i lagtext och används redan i dagligt tal samt i akademiska publikationer och myndighetstexter. *Hen* kan användas för att tilltala personer som inte vill definiera sig som man eller kvinna och har en annan könsidentitet. *Hen* används också som ett könsneutralt pronomen. Vi ser också en utveckling där ett tredje kön och icke könsbundna personnummer kan komma att införas i Sverige. För att lagtexten inte ska upplevas som ålderdomlig inom en snar framtid kan *hen* läggas till framför *hon* och *han*. Det rör sig här om den föreslagna bestämmelsen i 6 kap. 2 § 2 st.

Avsnitt 5. Bestämmelserna om diskriminering för den skollagsreglerade verksamheten bör även fortsättningsvis finnas i den samlade diskrimineringslagen

Diskrimineringslagstiftningen och diskrimineringsersättningen har ett särskilt syfte och koppling till diskrimineringsgrunderna, vilket motiverar en sammanhållen lagstiftning. RD ställer sig positiv till att det inte längre föreslås att bestämmelserna ska flyttas över till skollagen.

Avsnitt 6. Skolinspektionen ska få föra talan om diskrimineringsersättning

RD tillstyrker förslaget att talerätten utökas till att även omfatta Skolinspektionen när det gäller diskrimineringsärenden i skollagsreglerad verksamhet. Skolinspektionens expertis om skolområdet bör kunna underlätta de avvägningar och bedömningar som ska ske i diskrimineringsärenden. Det är dock oklart om den utökade talerätten kommer resultera i att fler får stärkt skydd. Enligt lagrådsremissen är det upp till den enskilde om de vill vända sig till DO eller Skolinspektionen. Det ger upphov till frågor som är kopplade till den nuvarande problematiken som många upplever med DO. Om Skolinspektionen intar samma hållning som DO och endast väljer att processa i vägledande fall ökar den enskildes möjligheter att få utkrävbara rättigheter endast till en liten del. Om Skolinspektionen däremot kommer att handlägga alla anmälningar som de mottar, till skillnad från DO, uppstår en annan problematik, nämligen en oförutsäghet och en splittrad handläggning hos myndigheterna.

Det behöver klargöras vilken samverkan som ska upprättas mellan de två behöriga myndigheterna. Om en anmälan kommer in till båda myndigheterna rörande samma diskriminering, kommer en gemensam utredning ske eller kommer myndigheterna var för sig fatta beslut om ärendet tas vidare? På vilket sätt kommer myndigheterna i så fall ta hänsyn till varandras bedömningar? Om den enskilde väljer att endast vända sig till en av de behöriga myndigheterna och denne väljer att lägga ner ärendet, exempelvis p.g.a. resursbrist, kommer den enskilde då hänvisas till den andra behöriga myndigheten? Med det bakomliggande syftet att stärka skyddet mot diskriminering i skolan i beaktning är det av stor vikt att förfarandet tydliggörs för den enskilde genom en tydligt reglerad samverkan mellan myndigheterna. Det är även önskvärt att myndigheterna har ett enhetligt arbetssätt vid handläggande av individärenden.

Avsnitt 7. Tillsynen över arbetet med aktiva åtgärder flyttas till Skolinspektionen

RD tillstyrker förslaget att Skolinspektionen ska utöva tillsyn över arbetet med aktiva åtgärder. Skolinspektionen har idag verktyg för en effektiv tillsyn, men RD vill poängtera att även särskild kompetens om strukturell och institutionell diskriminering behövs för att kunna bedriva ett effektivt arbete med aktiva åtgärder.

Klargörande av antidiskrimineringsbyråernas roll i förhållande till Skolinspektionen

I dagsläget fungerar antidiskrimineringsbyråerna som en samarbetspart till DO, då DO endast handlägger och processar vägledande fall och således ofta hänvisar enskilda till någon av landets diskrimineringsbyråer. Ska byråerna inta en liknande roll gentemot Skolinspektionen? Dvs. ska de hänvisa enskilda till Skolinspektionen vid fall av diskriminering inom skollagsreglerad verksamhet och kommer Skolinspektionen att hänvisa enskilda till byråerna i fall då myndigheten av olika skäl inte kan handlägga anmälningar? Utöver problematiken med DO:s samverkan med Skolinspektionen bör även antidiskrimineringsbyråernas förhållningssätt till Skolinspektionen förtydligas.

Aida Babakirad

Rättighetscentrum Dalarna

I samråd med

Maja Sköld

Diskrimineringsbyrån Gävleborg